SPRAWIEDLIWOŚĆ

DIE GERECHTIGKEIT.

Abonament
Abonement
Rocznie — Ganzjährig . . . 6 Koron — Kronen
Półrocznie — Halbjährig . . 3 „
Kwartalnie — Vierteljährig . . 2 „
Numer pojedynczy kosztuje 120 halerzy.
Eine einzene Numer kostet 20 Hl.
Za ogłoszenia liczy się tanio
Inserate werden billig berechnet.

Organ dla spraw ekonomicznych, społecznych i politycznych Izraelitów w Galicyi.

Organ für oeconomische, culturelle und politische Interessen der Juden in Galizien.

Wydawca i redaktor:
Herausgeber und Redacteur:
Ch. N. Reichenberg.

Redakcya i administracya
Redaction u. Administration
Starowiślna Nr. 35.

Wychodzi dwa razy w miesiącu.
Erscheint zweimal im Monat.

Nr. 23-24. | Kraków, dnia / Krakau, den 31 Grudnia / December 1901. | Rok IX. / IX. Jahrgang.

Die internationale Hilfsaction für die armen Juden in den galizischen Kleinstädten.

XL.

(Schluss).

Dass sich ein grosser Theil der galizischen Juden, fasst 400.000 Seelen an der Zahl, in oeconomischer Beziehung in traurigen, dem Geiste der civilisirten Welt Hohn sprechenden Verhältnissen befindet, ist eine Thatsache, mit welcher sich die gesammte Judenheit vertraut machte, Beweis dessen ist die Bewegung unter den oesterreichischen, deutschen, englischen, französischen und amerikanischen Glaubensgenossen, diesem fürchterlichen, herzreissenden und zum Himmel schreienden Elende, in welches die Judenmasse der galiz. Kleinorten ohne jedwedes eigene Verschulden gerathen sei, im Masse der menschlichen Vernunft, der politischen und wirthschaftlichen Zulässigkeit entgegenzuarbeiten. Und diese Bewegung ist nicht blos auf dem Papiere, oder in dem Bereiche von Versammlungs-Debatten und Auseinandersetzungen geblieben; ein sehr massgebender Factor des internationalen Judenthums, die Humanitäts-Vereine B'nai B'rith, haben sich dieses wundesten Punktes des Judenthums, der Verkümmerung einer hunderttausendköpfigen glaubensgenössischen Masse in Galizien, bemächtigt — und diese wollten nicht blos bei den philantropischen Phrasen stehen bleiben, solche sind ernstlich zur That geschritten und die Rettungsaction für die nothleidende jüdische Bevölkerung ist vollkommen zweckverheissend in Angriff genommen worden. Schon die Gründung des Wiener Hilfsvereines für die nothleidende jüdische Bevölkerung in Galizien war eine gut durchdachte und gelungene Idee. Mit diesem Vereine wurde eine örtlich vorzüglich geeignete Centrale für das Hilfswerk geschaffen; einer Centrale in Krakau oder Lemberg würde das internationale Judenthum, welches das grosse humanitäre Werk fördern will. kein Vertrauen entgegenbringen; wäre die Centrale der Sache in Galizien, hätten die Erzeugnisse, welche die der Hausindustrie zuzuführenden Juden dazulande produciren werden, keine Aussicht auf den Weltmarkt zu gelangen, was mit der Schaffung der Wiener Centrale absolut im Bereiche der Thunlichkeit und Ermöglichung liegt. Das Experiment, ob die galizische Judenmasse in den Kleinorten Eignung und Wille für die Hausindustrie an den Tag legen wird, hat durch den Beginn der Erzeugung von Haar- und Seidennetzen in 20 Gemeinden ein günstiges Resultat geliefert,

Es zeigte sich, dass die jüdische Bevölkerung in den hierländischen Städtchen und Marktflecken unter der Hand eine hausindustrielle Arbeit auffasst und einlernt und umsomehr gelangte die Richtigkeit unserer Behauptung an das Tageslicht, dass die jüdische Bevölkerung in den Kleinstädten Galiziens entschieden arbeitswillig sei und dadurch so grausam verarmt ist, weil es im Lande an Arbeitsgelegenheit mangelt.

Das Rettungswerk ist zuförderst von den Humanitäts-Vereinen B'nai B'rith und dann von dem Vorstande des Hilfsvereines in Wien zweckentsprechend eingefädelt worden; die Versuche auf dem Gebiete der Geldbetheiligung ergaben die Erkenntniss, dass bei ernstlicher und scharfblickender Bemühung und ausdaurendem Dahinwirken, es dem Hilfsvereine an Geldmitteln nicht mangeln würde; anderseits ist constatirt worden, dass die arme galizische Bevölkerung sich zur Arbeit eignet und flehend die Hände der Arbeit engegenstreckt.

Es handelt sich nunmehr darum, dass das Hilfswerk nicht blos beim Beginne stehen bleibt und dieser Fall könnte leider eintreten, denn diejenigen Philantropen, welche sich gegenwärtig in Wien für das Rettungswerk in Galizien mit wahrer Aufopferung hingeben, werden natürlichweise allmählig bezüglich dieser Angelegenheit ermüden, erschlafen und solche auch zum Theile fallen lassen, denn diese sind in erster Reihe mit der Verwaltung und Fructificirung ihrer Vermögen und in

zweiter Reihe mit der Verrichtung ihrer beruflichen Dinge vollauf beschäftigt und consequenterweise könnten sich diese mit der Hilfsaction daurend nicht eingehend beschäftigen.

Wir erlauben uns daher diese Artikelserie mit dem ergebenen Appel an den löblichen Vorstand des Hilfsvereines im Namen der armen Juden in den galizischen Kleinstädten zu schliessen, dass dieser zwecks der ernstlichen Inangriffnahme und Leitung des Hilfswerkes, endlich ein Büreau eröffne, in welchem ein Mensch seines Amtes walten sollte, der sich in erster Linie für die Idee der Zuführung seiner galizischen Glaubensbrüder zur productiven Arbeit nachweislich Jahre hindurch mit Wort und Schrift idealisirt, der mit den Verhältnissen der galizischen Juden aufs vollkommenste vertraut ist und ihr Ach und Weh objectiv zu beurtheilen versteht, der bei jedem Bedarfe ohne Verzug sich in die kleinen galizischen Orte begibt und in denselben mit Begeisterung und Aufopferung für die heilige Sache wirkt und wenn solcher das ganze Jahr hindurch im Kathe und Moraste der Kleinorten hiebei wathen müsste,ein Mensch, der ausser den bereits angeführten Eigenschaften, praktische kaufmännische Bildung zu besitzen hätte und in seiner kaufmännischen Thätigkeit eine kristalreine und absolut ehrenhafte Vergangenheit aufweisen müsste. Nur ein solcher *nervus rerum* könnte die Existenz und die Beständigkeit dieses grossen Institutes und deren heilbringende Wirksamkeit zum Ruhme der Gesammtjudenheit sichern. Um einen solchen Menschen zu finden, ist die Laterne des Diogenes nicht nöthig; es sind schon solche verhanden, die das Herz hätten, ihren alten Beruf und ihr ruhiges Leben zu opfern und sich dieser schweren Aufgabe zu widmen, bei der nichts mehr als kürzere Lebensdauer, aber etwas Unsterblichkeit zu erarbeiten wäre.

Ch. N. Reichenberg.

Drogi wodne w Galicyi

przez dra Artura Benisa.

(Dokończenie).

Kanały byłyby dla galicyjskiego drzewa nieocenionem dobrodziejstwem. Z karpackich miejsc produkcyi dostawałoby się drzewo bądź to spławem, bądź koleją żelazną, do kanału, który bieżyć będzie środkiem całej Galicyi i miałoby następnie zapewnioną bezpośrednią wodną komunikacyę do Niemiec, Czech, Wiednia, Śląska i Moraw. Drogi wodne, pociągające za sobą obniżenie frachtów, będą też dla Galicyi bardzo dzielnym środkiem ochrony przeciwko coraz groźniejszej konkurencyi drzewa siedmiogrodzkiego, tak na wewnętrznym targu, jakoteż w pewnych niemieckich prowincyach. I dla tego drzewa miałyby niesłychaną doniosłość owe bezpośrednie połączenie Galicyi z Górnym Śląskiem, o którym poprzednio mówiłem.

Tu bowiem konsumuje się bardzo poważna część zachodnio-galicyjskiego drzewa (i to rak cienkich okrąglaków, Grubenholz i Schleifholy, jak grubych pni na użytek tartaczny i gotowych desek). Połączenie to również korzystne przy imporcie węgla, jak przy eksporcie drzewa, stanowiłoby ogniwo pomiędzy jednym z najbardziej rozwiniętych krajów Europy, jak Śląsk górny a Galicyą i miałoby dla naszego kraju najdonioślejsze pod każdym względem znaczenie. Tak, jak rzeczy obecnie stoją, kanały wiążą nas z Austryą, zmuszają nas bez możności wyboru do utrzymywania stosunków handlowych tylko z zachodnio-północnemi prowincyami monarchii, a odcinają w eksporcie i imporcie od naszego najbliższego sąsiada i odbiorcy, od górnege Śląska. Tembardziej też tego połączenia domagać się musimy, aby zerwać stosunek gospodarczego lenistwa, w jakiem się znajduje Galicya do reszty monarchii. Ten wzgląd na konieczną dla Galicyi swobodę ruchów i na możność samodzielnej ekspansyi pozwala nam zarazem znaleść, gdzie tkwi dalszy brak w rządowym projekcie. Już poprzednio wspomniałem, że pomiędzy galicyjską siecią kanałów a niemiecką siecią wodną i portami północnymi niema bezpośredniego żadnego łącznika. Jeżeli się zważy, że połączenie Bogumin-Koźle zależnem jest od zgody Niemiec, prowadzi według rządowego projektu droga wodna z Galicyi przez Kraków, Przerów, Pragę lub przez Kraków, Wiedeń, Pragę. Jest to droga bardzo długa i kosztowna nietylko przez swą przestrzeń, ale także przez to, iż każdy towar, idący z Galicyi i do Galicyi, musiałby przejść przez owe wysokie a tak podrażające działy wód, o których poprzednio mówiłem. Od tej zależności uwolnić może Galicyę jedynie bezpośredność spławu do Niemiec, którą uzyskać można bardzo łatwo, łącząc sieć galicyjskich kanałów z Wisłą w okolicach Nadbrzeża, Zawichostu t. j. w tym punkcie, gdzie Wisla wskutek swej wielkości i obfitości wody jest dla pozostałków spławna, jak o tem świadczy przykład położonego na przeciwległym brzegu Sandomierza. Przez ten kanał mógłby się każdy towar galicyjski bez kosztownego kołowania dostać krótką a prostą drogą na Wiśle, stamtąd do całego szeregu miast w Królestwie Polskiem, następnie przez Toruń, Bydgoszcz i sięcią niemiecką kanałów do Szczecina i Hamburga, oraz do wszystkich tych miast, które ze sobą łączy tak znakomicie wydoskonalona droga w dorzeczu niemieckiej Wisły, Odry, Elby, Wezery, Trawy a nawet i Renu. Kanał ten wypływałby zarazem nader dobroczynnie na stosunki spławne na Wiśle i uczyniłby z tej rzeki praktyczną arteryę transportową nieocenionej wartości. W ten dopiero sposób danąby była galicyjskiej produkcyi i handlowi możność samodzielnego i tylko na własny interes skierowanego rozwoju.

Sądzę więc, że biorąc za punkt wyjścia obecny projekt rządowy, możnaby interesa gospodarcze Galicyi ująć w następujące punkta:

I. Budowę kanałów należy w każdym razie powitać jako sprawę dla Galicyi nader korzystną, zastrzegając atoli sobie nadmienić trasy do warunków lokalnych, z którymi się rządowy projekt nie liczy.

II. Równocześnie z budową kanałów muszą być przedsięwzięte roboty około usprawienia rzek, celem położenia tamy niszczącym siły kraju szkodom wodnym.

III. Równocześnie z pertraktacyami o połączenie Koźle-Oderberg należy począć staranie o kanał łączący bezpośrednio zagłębie górno-śląskie z Wisłą względnie z jakimś punktem galicyjskiego kanału w okolicach Krakowa.

IV. Należałoby się w każdym razie domagać utworzenia spławnego połączenie pomiędzy kanałem galicyjskiem a Wisłą w okolicy Nadbrzezia-Zawichostu.

Taka sieć wodna stałby się mogła kamieniem węgielnym dla nowej epoki w gospodarczym rozwoju Galicyi.

Die Regelung des Detailreisens und einiger Formen des Hausirhandels.

Das Abgeordnetenhaus hat am 18. d. M. den Beschlüssen des Herrenhauses in Betreff der Abänderung der §§. 59 und 60 der Gewerbe-Ordnung seine Zustimmung ertheilt. Durch diese Gesetzesänderung, durch welche das Detailreisen einerseits, das Hausiren mit gewissen Artikeln des täglichen Bedarfes andererseits, einer Neuregelung unterzogen wird, wird einer jahrelang von Detailkaufleuten in den Provinzen u Detaillisten der Colonial- und Lebensmittelbranche allerorten betriebenen Agitation zum theilweisen Siege verholfen. Der „kleine Mann" im Handel soll wieder einmal gerettet werden. Die wesentliche Aenderung gegenüber dem bisherigen Zustande besteht darin, dass Gewerbe-Inhaber ausser dem Standorte ihrer Unternehmung, selbst oder durch Bedienstete Bestellungen nur bei solchen Personen, in deren Geschäftsbetriebe Waaren der angebotenen Art Verwendung finden, aufsuchen und nur mit diesen Geschäftsverbindungen anknüpfen dürfen. Der Besuch von Privatkunden zu diesem Zwecke ist nur über ausdrückliche schiftliche, auf bestimmte Waaren lautende, an den Gewerbe-Inhaber gerichtete Aufforderung gestattet. Handlungsagenten, also Reisende, die nicht im Dienste einer bestimmten Firma stehen, dürfen Privatleute überhaupt nicht besuchen und müssen ihre Thätigkeit auf Acquirirung jener Kunden beschränken, in deren Geschäftsbetrieb die angebotenen Waaren Verwendung finden können. Dies bedeutet eine gewaltige Einschränkung des Wirkungskreises der Handlungsreisenden und Agenten. Bisher war ihnen nur verboten, ausser auf Märkten Waaren mitzuführen, ein Verbot, welches selbstredend aufrechterhalten und das für Agenten noch dadurch verschärft werden soll, dass ihre Muster als solche zu bezeichnen sind, also gewissermassen durch ein allerdings wol erst im Verordnungswege näher zu präcisirendes Verfahren als Muster „denaturirt" und verkaufsunmöglich gemacht werden sollen. In der Qualität der zu acquirenden Kunden gab es keine Beschränkung. Durch die neue Bestimmungen ist dem handlungsreisenden Commis oder Chef der Besuch von Privatkunden wesentlich erschwert, dem Agenten ganz verboten. Er muss sich durch eine ausdrückliche schriftliche, auf bestimmte Waaren lautende Aufforderung legitimiren. Eine mündliche oder telephonische Aufforderung genügt nicht; Reisende, namentlich von der Confectionsbranche, die in gewissen Zeitabschnitten gewisse Privatkunden regelmässig mit deren Einverständniss zu besuchen gewohnt waren, dürfen sich auf dieses gewohnheitsmässige Einverständniss nicht berufen. sie dürfen, wenn sie zum Beispiel schiftlich aufgefordert werden, bestimmte Waaren zu bringen. gelegentlich des Geschäftsbesuches nicht andere Waaren ihres Betriebes offeriren. Wol darf der Handelsminister (nach Anhörung der Handelskammern und Genossenschaften) für bestimmte Waarenbezirke den Besuch der Privatkunden bedingungslos gestatten. Es ist zu erwarten, dass von dieser Ermächtigung Gebrauch gemacht werden wird, denn die Erfahrung wird wol bald lehren, dass, wie von allen Enqueten behauptet wurde, diese Erschwerung des Absatzes dem sesshaften Provinz-Gewerbe-Inhaber wol keinen Vortheil, dem Grossisten und der hinter ihm stehenden Industrie eine Verminderung des Absatzes überhaupt bringen wird; der Absatz wird nicht in andere Hände geleitet, sondern überhaupt verkleinert werden. Von diesen Bestimmungen ist eine schwerwiegende Ausnahme statuirt. — Während am Standorte der Unternehmung dem Gewerbereisenden, also z. B. für eine Waare in Krakau, bisher die Kunden-Acquisition gestattet war, darf in der Colonial-, Spezerei- und Materialwaarenbranche weder innerhalb noch ausserhalb des Standortes der Unternehmung, auch nicht über schriftliche Aufforderung, die Privatkunde besucht werden. Diese Bestimmung ist ein Sieg der Gemischtwaaren-Händler über jene Grossproducenten und Händler (namentlich Feigenkaffee und Petroleum), welche bisher zur Bequemlichkeit des consumirenden Publicums die Privatkundschaft aufsuchten und mit diesen Waaren versogten.

Eine weitere Ausnahme gestattet dem Juwelier, auch Waaren mitzuführen, verbietet aber für diese in der Natur der Sache ganz selbstverständlich gelegene Concession den Besuch von Jedermann, der nicht Wiederverkäufer ist. Eine ganz eigenartige Bestimmung beschliesst diese Partie der Neuregelung der Materie der Handelsreisenden und Agenten. Ein Agent darf, sobald er umherreist, kein Waarenlager halten. Welchen Grund diese Bestimmung hat — die natürlich leicht umgangen werden kann — ist kaum zu ersehen. Der Hausirhandel nach §. 60 wird auf verschiedene Art eingeschränkt. Während bisher die Artikel des täglichen Bedarfes auf der Strasse feilgeboten werden konnten, ohne dass dabei die strengen Bestimmungen des Hausirgesetzes Anwendung zu finden hatten, ist der Kreis der Gegenstände, die unter diese Erleichterung fallen, noch weiter eingeengt, und nur Erzeugnisse der Land- und Forstwirthschaft und natürliche Säuerlinge dürfen so „begünstigt" feilgeboten werden. Dabei ist dem Herrenhause gelungen, das Blumenhausiren zu retten, welches das Abgeordnetenhaus ursprünglich verbieten wollte. Auch muss jetzt ein Gewerbeschein gelöst werden. Dieser nunmehr beschränkte Handel kann jedoch aus sanitären oder „marktpolizeilichen" Gründen auf

Antrag der Gemeinde verboten werden, allerdings von der Landesbehörde. Eine Resolution, welche dem Gesetze mit auf den Weg gegeben wird, empfiehlt schon im vorhinein derartige Ansuchen der Berücksichtigung der Regierung. Das Brothausiren durch selbstständige Gebäckshausirer wird absolut verboten. Die Zustellung von Brot an die Kunden der Bäcker ist nur auf Bestellung durch ihn selbst oder seine Hilfsarbeiter zulässig.

Die Gewerbe-Behörde kann in allen Artikeln — so auch in Brot und Zuckerbäckerwaaren — kleineren Gewerbetreibenden das Hausiren gestatten. (Natürlich nur am Standorte ihrer Unternehmung). Hiezu kann der Gewerbsmann sich Stellvertreter, die vorher zu bezeichnen sind und 14 Jahre überschritten haben müssen, bedienen. Gar bald wird sich zeigen, dass auch hier der Hausirhandel absatzförderend gewirkt hat, die Gewerbe-Behörde wird von Seite kleinerer Meister bei Rückgang von Absätzen um Ausstellung solcher „Austragscheine" gedrängt werden, und der Gewerbsmann wird den geschäftskundigen ehemaligen Gebäckshausirer gerne als „seinen Stellvertreter" nominiren. Geändert wird also wenig — nur für die Uebergangszeit werden Tausende Gebäckshausirer schwer geschädigt und schliesslich kleine selbsständige Handlungstreibende, welche doch die Gebäckshausirer sind, in abhängige Angestellte verwandelt. Das ist der Erfolg jener Gewerbe-Politik, welche die Erhalung selbstständiger Existenzen, Verhinderung der Verwandlung derselben in Abhängige der Grossbetriebe auf ihre Fahnen geschrieben hat.

Plenarne posiedzenia Rady wyznaniowej.

W niedzielę dnia 8 b. m. odbyło się plenarne posiedzenie tutejszego przełożeństwa Zboru izraelickiego. Obecnych było 23 członków Reprezentacyi i przewodnictwo prowadził prezes, p. dr. Leon Horowitz. Przed przystąpieniem do porządku dziennego odczytano protokół z poprzedniego posiedzenia plenarnego, który został przyjęty.

Poczem przedkładał przewodniczący następujące sprawy do załatwienia, a mianowicie: Wykonał budowniczy, p. Władysław Kleinberger, mur naokoło gruntów, które nabyto ze strony kolei państwowych celem powiększenia cmentarza, za którą robotę p. Kleinberger przedłożył rachunek w kwocie 8.838 złr. i 90 ct. i p. prezes żąda, aby przełożeństwo uchwaliło wypłatę powyższej kwoty p. Kleinbergerowi, i ta uchwała nastąpiła. Albowiem radca budownictwa, p. Sare, wykonanie murowanego oparkanienia nowego cmentarza przeglądał i przy obrachowaniu się z p. Kleinbergerem bezpłatnie przełożeństwu swojej pomocy udzielił, wnosi wiceprezes, p. Hirsch Landau, aby przełożeństwo panu Saremu podziękowanie wyraziło, co nastąpiło.

Pan prezes odczytał następnie odezwę c. k. Sądu powiatowego, w której tenże prosi przełożeństwo o podanie kilku przyzwoitych osób, któreby się zdecydowały objąć opiekuństwo nad sierotami żydowskiemi. Uchwalono przedstawić Sądowi panów Samuela Apfelbauma i Efroima Grünberga, jako godnych do piastowania tego urzędu honorowego.

W gminie Bobku, pod Chrzanowem, istnieje dom podrzutków imienia hrabiny Ogińskiej, w którym się znajdują pomiędzy wychowankami chrześcijańskiemi także dzieci, pochodzące z nieślubnych rodziców, wyznania mojżeszowego. Otóż zapytuje przełożeństwo Zboru izraelickiego w Chrzanowie między innemi Zborami w Galicyi tutejszą Reprezentacyę, czyby ona nie zdecydowała się przyjąć kilkoro z tych podrzutków żydowskich w zakładzie w Bobku na wychowanie i zupełne zaopiekowanie. Prezes przedkłada tę sprawę pod obrady przełożeństwa, które uchwaliło na wniosek przełożonego, pana Jonklera, aby ten ważny przedmiot odesłać do sekcyj szkolnej i dobroczynnej.

Komitet wykonawczy partyi syońskiej w Galicyi zaprosił Reprezentacyę do wzięcia oficyalnego udziału w kongresie syonistów, który się odbędzie w Bazylei w ciągu tego miesiąca. Nad tą sprawą debatowano bardzo długo. Przełożony, p. Margulies, był mniemania, aby nad prośbą Komitetu wykonawczego galicyjskich syonistów przechodzić wprost do porządku dziennego. Natomiast przełożony, p. dr. Hirsch, postawił wniosek, aby Reprezentacya przesłała kongresowi do Bazylei telegraficzne powinszowanie. Nareszcie oddano tę sprawę Komisyi do rozstrzygnięcia.

Grono obywateli tutejszego kahału i na czele tego p. p. drowie: Adolf Gross, Moritz Wechsler i Wilhelm Krongold, wnieśli podanie do przełożeństwa, aby z powodu złych stosunków handlowych w Krakowie wszystkim, zalegającym z podatkiem wyznaniowym, takowy odpisać. To podanie oddano sekcyi finansowej do orzeczenia, czy stosunki finansowe gminy pozwalają na takie uwzględnienie zalegających z podatkiem.

Na wniosek przełożonego p. dra Hirscha uchwalono mianować komisyę, która ma zadanie rewidować najdokładniej statuta tutejszej gminy i jakiekolwiek niedokładności z nich usunąć.

Nareszcie obradowano nad pierwszym punktem porządku dziennego, t. j. nad sprawą wypłacenia Towarzystwu Talmud Thora ryczałt w kwocie 3000 koron za udział, który się temu Towarzystwu należy z dochodów łaźni rytualnej w przeciągu pięciu lat. Wbrew usiłowań przełożonego, p. Abrahama Marguliesa, aby powyższą kwotę wypłacić, uchwalono na wniosek p. prezesa wypłacić temu Towarzystwu ryczałt tylko za jeden rok w sumie 600 koron.

Z powodu spóźnionej pory odłożono resztę punktów porządku dziennego na następne posiedzenie.

W niedzielę dnia 15 b. m. odbyło się plenarne posiedzenie Rady wyznaniowej. Obecnych było 22 członków, a przewodniczył prezes p. dr. Leon Horowitz. Odczytano protokół z ostatniego posiedzenia, poczem p. prezes zawiadamia przełożeństwo, że Komisya, która zajmowała się rozstrzygnięciem sprawy prośby syonistów, zadecydowała, aby polecić p. prezesowi, iżby tenże odpowiedział temu Komitetowi, ze Reprezentacya zgadza się z niektóremi punktami prądu syonistycznego, ale nie ma zamiaru wzięcia oficyalnego udziału w kongresie w Bazylei.

Z powodu orzeczenia sekcyi finansowej, że stan dochodów gminy nie dozwala odpisywania jakichkolwiek podatków domestykalnych, przeszło przełożeństwo nad podaniem p. dra Grossa i towarzyszy do porządku dziennego.

Przystąpiono do wyboru komisyi rewizyi statutów gminy. Przełożony, p. dr. Hirsch, stawia wniosek, aby do tej komisyi wybrać także pp. profesora Rosenblatta, dra Grossa i dra Seinfelda. Po dłuższej dyskusyi odroczono ten wybór na wniosek przeło-

żonego, p. dra Henryka Schornsteina, na pierwsze posiedzenie, które się odbędzie po wyborach.

Przewodniczący sekcyi finansowej, wiceprezes p. Ehrenpreis, przedłożył Radzie kilka drobnych spraw finansowych, które zostały załatwione według wniosków sekcyi finansowej.

Poruczono przełożonym pp. Eichhornowi i Wasserbergerowi przeprowadzenie reparacyi muru starego cmentarzyka na ulicy Szerokiej.

Na wniosek przełożonego, p. Rittermanna, uchwalono rozpisać w swoim czasie konkurs na budowę hali przedpogrzebowej na cmentarzu na podstawie informacyi komisyi, która się zajmuje tą budową.

Po wyczerpaniu materyału obradowego p. prezes zamknął posiedzenie.

Rozmaitości.

Cigarenverschleiss in Oesterreich. Nach den statistischen Mittheilungen über das oesterreichische Tabakmonopol" wurden im Jahre 1900 zusammen 1261.713.000 Stück inländische Cigarren abgesetzt, für welche ein Erlös von 86.500.724 K. erzielt wurde. Am stärksten ging die gemischte Ausländer, die so genannte „Lange" ab. von welcher Sorte 540.017.883 Stück abgesetzt wurden; ferner wurden verkauft 216.477.000 Cuba, 188.489.100 Portorico, 161.896.000 Feine Virginier, 74.974.000 Kleine Inländer, „Kurze", 40.550.000 Trabucos, 34.432.000 Britanica. An Cigarreten wurden 2.885.252.328 Stück abgesetzt, für welche ein Erlös von 45.447.287 K. einging. Am stärksten wurden die Drama — Cigarrette gekauft, von dieser Sorte wurden 1.403.952.692 Stück abgesetzt; ferner wurden verkauft 944.287.000 Stück Sport; 189.501.000 Stück Sultan, 181.632.000 Damen Stk. An Havanna — Cigarren wurden 1.031.093 Stück um den Gesamtpreis von 289.443 K. zum Verkaufe gebracht. Am stärksten wurden die Salonen Regalia Media und Conkas gekauft.

Juden in südafrikanischen Kriege. Das in dem südafrikanischen Kriege auf beiden Seiten jüdischen Soldaten in grosser Anzahl kämpfen, ist bekannt. Der berufenste Beurtheiler, Feldprediger Cohen, zählt die Ziffer unserer Glaubensgenossen in englischen Diensten auf mindestens dreitausend. Ein jüdischer Soldat, der mit einem Transporte von Verwundeten jüngst vom Kriegsschauplatz nach London zurückgekehrt ist, hat einige interessante Einzelheiten über seine jüdischen Mitkämpfer erzählt. Er war vom englischen Hauptquartier, dem er zugetheilt gewesen, beauftragt, für das rituelle Begräbniss einiger fünfzig jüdischer Gefallener zu sorgen, da eine jüdische Gemeinde nicht in der Nähe war und das Obercommando den lebhaftesten Wusch äusserte, dass die Tapferen, welche für die englische Fiagge ihr Leben gelassen, nach den Sotzungen ihres Glaubens bestattet werden. Diese wurden den auch unter entsprechenden Ceremonien in die Erde gesenkt. Eine Liste dieser Bestattungen, die aufänglich sorgsam geführt wurde, ging in den Wirren des Krieges verloren. Der Berichterstatter fügt hinzu, dass einmal in den Reihen der Buren, als er im Verein mit seinen Kameraden eine feindliche Position stürmte, ein Kommandowort in Jargon ertönen hörte, und dass als sie einen Buren miederschlugen, dieser ein Stürzen das „Schensa Israel" hersagte.

Ilość gazet we Francyi. Na początku b. r. ułożono statystykę gazet, wychodzących we Francyi w roku zeszłym. Wychodziło w samym Paryżu 2832 wydawnictw periodycznych wszelkiego rodzaju. W ciągu b. r. przybyło 42 pism. Gazety dzieliły się na: codziennych 140, tygodniowych 781, dwutygodniowych 45, trzytygodniowych 8, miesięcznych 938, — reszta przypada na dwumiesięczne, kwartalne, efenierydy i t. p. Dołączywszy do tego dodatki do niektórych, wychodzących pod osobnym tytułem podwyższać można powyższą cyfrę do 2812 w samym Paryżu. Na prowincyi wychodziło 3849 pism periodycznych — tu jednak, zamiast przybytku, był w roku 1900 ubytek o 123. Najstarszem pismem jest „Gazeta de France", założona w r. 1631, czyli przed 270 laty. Podać jednak należy, że pomiędzy 140 pismami paryskiemi znajduje się pewna liczba takich, które co pewien czas zmieniają tytuł, podczas kiedy redakcya pozostaje ta sama. W Żargonie nazywają się takie wydawnictwa „passe par tout".

Nie parzyć sobie żołądka! Dziwią się nieraz ludzie, że im żołądek czegoś niedomaga, ale skoro tylko znów przestanie boleć, postępują dalej w sposób tak dziki wobec niego, iż raczej podziwiać należy wytrwałość tego narządu.

Zarówno zbyt nagłem jedzeniem, przyczem połykaniem wielkich kawałków nie przeżutych, jak i pożywaniem zbyt gorących potraw i napojów grzeszą ludzie bardzo często wobec żołądka. A dziwią się, gdy po kilkakrotnych niedomaganiach wypowie im wreszcie zupełnie posłuszeństwa. A przecież powinni się zastanowić, że wchłanianie gorących potraw, musi dawać powód do ciężkich chorób żołądka i innych narządów trawienia. Gdy war 60 stopni i powyżej wywołuje na skórze ból i palenie a jakże często spożywają ludzie potrawy mające tyle stopni gorąca. Żołądek ma to znieść, czego skóra bez szkody nie zniesie.

Długi wszystkich państw. W jednym z amerykańskich miesięczników obliczył szef amerykańskiego biura statystycznego długi wszystkich państw na świecie. Według tego obliczenia, długi wszystkich państw wynoszą 38.000.000.000 dolarów (około 170 miliardów koron).

Najwięcej długów ma Francya, bo około 5.800.000.000 dolarów; na opłacenie procentów od tej olbrzymiej sumy wypada 628 dol. na głowę mieszkańca, ale suma ta nie wystarcza i Francya nie może mieć nadziei spłacenia swoich olbrzymich długów nawet w najdalszej przyszłości. Długi państwowe zmniejszają się stale jedynie w Stanach Zjednoczonych i w Anglii.

Olbrzymie pożyczki, jakie zaciągały państwa, były obracane przeważnie na cele wojenne: uzbrojenie armii i floty, oraz jednorazowe wydatki i straty w wojnach — oto przyczyny obdłużenia państw. Tylko niektóre kraje obracały pożyczki na rzecz użytku publicznego.

Australia, która ma stosunkowo ogromne długi, bo każdy jej mieszkaniec płaci 1.044 dolarów rocznie na umożenie pożyczek, będzie mogła z czasem pozbyć się tego ciężaru, gdyż pożyczki jej były użyte wyłącznie na cele produkcyjne a więc na budowę kolei żelaznych, portów, kanałów i t. d. Również Niemcy i Rosya ulokowały olbrzymie kapitały w kolejach żelaznych, to też rząd niemiecki posiada obecnie niemal wszystkie linie kolejowe, rosyjski zaś dwie trzecie całej sieci.

Stopa procentowa, jaką opłacają obecnie państwa, zmniejszyła się ogromnie. Podczas gdy przed stu laty wynosiła ona około 5 prc., obecnie rządy płacą 2 do $2^1/_2$%.

Przy tak niskiej opłacie procentów i przy umiejętnej gospodarce finansowej długi państw powinny się zmniejszać stopniowo, jeżeli tylko jakaś nowa zawierucha wojenna nie pochłonie nowych miliardów i nie wepchnie zadłużone państwa w nową konieczność zaciągania pożyczek.

A wiemy wszyscy, że nie jest to znowu tak bardzo nieprawdopodonem, jeśli zważymy zwłaszcza, że niema roku, aby państwa europejskie i amerykańskie nie toczyły wojen tymczasem w różnych egzotycznych krajach.

Die kaukasischen Bergjuden. In der Stadt Kuba des Gouvernements Baku leben unter 18.000 Einwohnern nicht weniger als 7.000 Bergjuden, welche eine eigene, jenseits der Kubinke gelegene Vorstadt bewohnen. Die Reichern unter ihnen betreiben einen schwungvollen Handel mit Teppichen, während die Masse sich mit Ackerbau beschäftigt oder gegen den geringen Lohn von 20—50 kopeken auf Taglohn geht. Die Juden von Kuba sind daher sehr arm und leben völlig nach tartarischer Art in engen Hütten, wo sie ohne jedes Möbelstück zu 15 Personen in einem engen dumpfen und düsterem Raume auf dem kahlen Bogen essen, trinken und schlafen. Familiennamen besitzen die Juden von Kuba nicht, sondern bezeichnen sich durch Eigen und Vatersnamen, dem sie das tartarische „agli“ d. h. Sohn, hienzufügen. So heist Sunon Abraham agli. Sunon, Sohn des Abraham. Sie führen allesammt einen biblischen Namen, die sie übrigens in unbarmherziger Weise verdrehen. Mit der Aussenwelt sprechen sie tartarisch während sie unter einander persisch reden.

In religiöser Hinsicht unterscheiden sie sich nichts von den übrigen Juden. Sie kennen den Talmud, dessen Vorschriften sie eifrig beobachten und nur die Verbote des Rabbi Gerschon sind ihnen fremd geblieben, daher huldigen sie noch der Vielweiberei. Ihre Töchter verheiraten sich schon im Alter von 12—15 Jahren, während die Männer erst als 30—35 jährige die Ehe eingehen. Aus diesem Grunde und weil ihnen dieselbe sehr leicht gemacht werden, sind die Ehescheidungen unter ihnen sehr häufig. Ihr jüdisches Wissen ist sehr gering und ihr moralisches Nivean ziemlich tief liegend. Viele derselben sind der Trunksucht ergeben und selbst die Frauen sprechen oft der Flasche zu. Auf Hochzeiten und namentlich am Chanuka und Purim betrinken sie sich alle bis zur Bewusstlosigkeit, worauf sie häufig ihre Dolche gegen einander spielen lassen. Auch in nüchternen Zustande machen die Juden von Kuba trotz aller Frömmigkeit vom Dolche Gebrauch, wobei nicht selten Morde begangen werden. So haben die Juden von Kuba die schlechten Gewohnheiten der Europäer wie der Tartaren angenommen. Von ersteren haben sie die Trunksucht, von letzteren den Mord gelernt. Es fehlt ihnen jeder Bildungsdrang, so dass selbst die Reichen unter ihnen nie ihre Söhne in ein Gymnasium schicken. In Kuba befinden sich 8 Synagogen, an deren Spitze eben so viele Rabbiner stehen, von denen aber nur drei mit dem Talmud betraut sind. Diese interessante Beschreibung entnehmen wir dem „Wos chod“.

Lokalne.

Dr. Rapoport über die Wasserstrassen. Dienstag den 17 d. M. hat hier die letzte Plenarsitzung der Handelskammer stattgefunden. Auf dieselbe wurden unter Anderem auch die Herren Dr. Arnold Rapoport de Porada, Reichsrathabg. der Kammer. Präsident Józef Friedlein, Vicepräsident, Prof. Dr. Juliusz Leo, Landtagsabgeordneter, Jan Kanty Federowicz etz. geladen.

Nachdem der Präsident, Herr Albert Mendelsburg, die Sitzung eröffnet hatte, ertheilte er Herrn Dr. Rapoport das Wort. Derselbe besprach zunächst die Thätigkeit der scheidenden Kammer und gelangte sonach zur eingehenden Besprechung der Frage der Durchführung der Wasserstrassen-Bauten und legte die Vortheile klar, welche sowohl der Bau der Kanäle als das Bestehen derselben dem Lande Galizien und insbesondere der Stadt Krakau, die im Plane als Port bestimmt ist, zuführen werden. Herr Dr. Rapoport bezeichnete es als bestimmt, dass im Jahre 1904 in ganz Oesterreich mit dem Baue der Wasserstrassen begonnen werden wird und benützte die Gelegenheit seiner Rede, um den Unternehmungsgeist des Publikums anzufachen, indem er sich wunderte, dass dazulande die Frage der Kanalbauten die Gewertreibenden noch in ihrem ruhigen Gemüthe lässt, während anderswo sich schon Consortiums zum Zwecke bilden, welche sich bestreben werden, um bei den Wasserstrassen-Bauten Unternehmungen zu erreichen, welche Vorbreitungen alle Classen der hiesigen Gewerbetreibenden treffen sollten, das ist es hätten sich Associationen zum Zwecke der Anstrebung von Unternehmungen bei den grossen Arbeiten der Wasserstrassen-Bauten, zubilden.

Der Redner lenkte die Aufmerksamkeit der hiesigen Stadtrepräsentanz auf einige Punkte, die bei Durchführung der Kanalbauten speciell für Krakau anzustreben wären und schloss seine Rede unter Beifall der anwesenden Kammerrathe und der geladenen Gäste.

Bankiet. W niedzielę dnia 1 b. m. urządziło tutejsze stowarzyszenie żydowskich rękodzielników „Schomer Emunim“ bankiet, który się odbył w salach hotelu londyńskiego i w którym większa część członków tego stowarzyszenia wzięła udział. Pierwszy toast wygłosił prezes stowarzyszenia, p. Jakób Brumer, na cześć Jego Cesarskiej Mości, Cesarza Franciszka Józefa I. Ten toast przyjęli zebrani na bankiecie loyalnym zapałem. Następnie toastował dłuższem przemówieniem były prezes stow. p. Emanuel Mirtenbaum, i nareszcie przemówił członek stow. p. dr. S. Tilles. Następnie odsłonięto przy sposobności bankietu obraz prezesa p. Jakóba Brumera, który został umieszczony w lokalnościach stowarz. W końcu ofiarowali członkowie stow. pp. Waldberg, Gottlieb, Ettinger i Silberling artystycznie wykonany spis wszystkich prezesów i przełożonych stowarzyszenia od pierwszego roku jego założenia. Przy tej okazyi przemówił członek, tapecer p. J. D. Waldberg i jego przemówienie zostało uwieńczone oklaskami.

Nowy żydowski dyrektor. Starszy nauczyciel, znany literat polski, p. Salomon Spitzer, został ze strony Rady szkolnej krajowej mianowany dyrektorem tutejszej szkoły ludowej imieniem króla Kazimierza Wielkiego. Ta nominacya jest zadośćuczyniem dla gminy izraelickiej w Krakowie.

Der synagogale Gesang. Wie der moderne Tempel seine compositorischen Meister besass und noch besitzt, verfügt auch die conservative, polnische, Synagoge über Compositeure, die wirkliche Koryphäen

in ihrem Fache sind. Einer der bedeutensten dieser jüdisch-conservativen Tonmeister ist Herr Leisor Goldberg, Vorbeter in der hiesigen Kupa-Synagoge. Dessen Compositionen machen die Runde unter den Synągogen von ganz Polen und Russland. Dieser ist nicht blos unübertrefflich in der Erfindung der Melodie für den Ausdruck des Sinnes der Worte des Gebetes, welches vorgetragen wird, er ist auch fast unerreichbar in der Harmonie, in welche er seine Compositionen zu bringen versteht. Diese paar Zeilen widmen wir dem hirortigen Meister jüdisch conservativer Synagogen-Gesänge aus Anlass der Chanukalichter, die Herr Goldberg letztens mit Musikbegleitung zündete, bei welcher Gelegenheit sich die Musikcapelle des Herrn Krieger vorzüglich herorthat. Die Synagoge war hiebei voll gepropft und wenn es in der Synagoge schicklich wäre, würden die Aplaus der Zuhörer kein Ende genommen haben.

Trauung. Mitwoch den 11 d. M. hat in Stryj die Trauung des Herrn Simon Ohrenstein, Sohn des Weingrosshändler und hierortigen Cultusvorstehers, Herrn M. L. Ohrenstein, mit Fräulein Rachele Kurzer, stattgefunden.

Sterbefall. Vor einigen Tagen ist hier Herr Natan Süsser, der nach sehr kurzem Leiden im Alter von 54 Jahren gestorben war, unter zahlreicher Betheiligung des Publikums zu Grabe getragen worden. Der Verblichene war ein ehrenhafter Kaufmann, ein frommer und wohlthätiger Mensch. Ruhe seiner Asche.

Die Revision der hierortigen Cultusgemeinde-Statuten. Auf der Plenarsitzung des Vorstandes von 8. d. M. stellte der Vorsteher, Herr Dr. Herman Hirsch, den Antrag, dass die Statuten der hierortigen Cultusgemeinde revidirt werden, da diese Lücken aufweisen, die zur Beschwichtigung der Opposition abgestellt werden sollten. Dieser Antrag wurde einstimmig beschlossen und dieser Beschluss erfüllt uns mit besonderer Genugthuung.

Wenn wir dem hierortigen Vorstande das Zeugniss ausstellen müssen, dass er die Gemeinde vorzüglich verwaltet, alle Institutionen derselben modernisirt, ausdehnt und zeitgemäss ausgestaltet, wie das Spital, der Friedhof, die Ordnung in den Synagogen mustergiltig für alle galizischen Gemeinden dastehen und nebstem das correcte Cassagebahren und die conforme Buchführung, doch sind wir zugleich mit der Opposition absolute Gegner der Beibehaltung des gegenwärtigen Statutes, dieses soll von einer mehrgliedrigen Commission eingehendst geprüft werden und im Sinne der Gerechtigkeit und Unparteilichkeit auf den Stellen geändert werden, auf welchen es lückenhaft ist, welche Lücken dem am Ruder sitzenden Vorstande die Möglichkeit zur Beibehaltung der Macht auf ewige Zeiten bieten.

Es liegt im Interesse der gesammten Gemeinde, dass der Statutenkampf hier einmal anhört und wenn das der Fall wäre, würde man sich hier weniger mit der „Kile" und mehr mit den zukünftigen Kanalbauten und mit der allgemeinen Förderung der Industrie und des Handels beschäftigen. Also weg mit dem rothen Lappen der „Kile", durch welchen sich hier auf dem Dominikanerplatze Gruppen von bekannten Zanksüchtigen alltäglich bilden, die die Passage stören, Mögen die Statuten endlich zum Frieden und Segen der Gemeinde revidirt und geändert werden, wodurch den Gewohnheitsopponenten der Angriffspunkt abgeschnitten werden würde und die Wühlereien würden auch ihr Ende erreichen.

Wynik wyborów do Rady wyznaniowej. Przy wczorajszych uzupełniających wyborach do tutejszego przełożeństwa Zboru izraelickiego wyszli z urny następujący panowie:

Koło I. Dr. Leon Ader
Dr. Jakób Junger
Dr. Leon Fischlowitz
Dr. Adolf Fischler
Dr. Zygmunt Klein.

Koło II. Hirsch Landau
Jakób Bober
Salomon Rittermann
Baruch Eichhorn
Moses Isenberg

Koło III. Joel Bauminger
Meyer Wohl
Perutz Kahane
M. L. Ohrenstein
Elias Rakower
Isak Infeld.

Do komisyi szacunkowej:

Koło I. Dr. Zygmunt Deiches
Dr. Ferdynand Eichhorn
Wilhelm Fränkel
Dr. Jan Lax
Efroim Rakower
Isak Schenker
Zygmunt Lax
Benjamin Meisels.

Koło II. Wilhelm Apter
Isak Bauminger
Max Birnbaum
Samuel Ebersohn
Michal Fränkel
Josef Goldstoff
Zygmunt Markheim
Lebel Rakower

Koło III. Abraham Lindenbaum
N. Bornstein
Samuel Scheuer
Harry Frommer
Joel Feinknopf
Isak Breit
Elias Leib Herschthal
Samuel Lebenheim

Spareinlagen im Conto-Corrent-Verkehre. Die hierortige Filiale der Hypoteken-Bank hat zum Vortheile des Geldverkehres die Einrichtung getroffen, Spareinlagen im Conto-Corrent-Verkehre entgegenzunehmen. Diese werden mit $4\frac{1}{2}\%$ verzinst. Einlagen können von 100 Kronen aufwärts gemacht werden. 500 Kronen werden ohne Kündigung, 5.000 mit achttägiger und über 5.000 Kronen mit vierzehntägiger Kündigung ausgezahlt. — Diese Einrichtung ist ein bequemer Behelf für Capitaiisten. die ihr Geld verzinst haben wollen, solches aber unvorausgesehen disponibl haben müssen.

Die Krakauer Wechselseitige Versicherungs. Gesellschaft „Florianka" hat ihre Tarife für Feuerversicherungen in Krakau bedeutend reduzirt. Diese nimmt Versicherungen von Häusern, Warenlagern und Wohnungseinrichtungen entgegen. Repräsentanz Karl Gottlieb Ringlatz 12.

Sterbefall. Freitag den 27 d. M. ist hier Herr Chaim Krongold, der nach kurzem Leiden im Alter von 59 Jahren verschied, unter ansehnlicher Betheiligung von Leidtragenden und des Publikums zu Grabe getragen worden. Verstorbener war hier lange Jahre einer der bedeutendsten Getreidehändler, ein frommer und zugleich sehr intelligenter und wohlthätiger Mensch. Ruhe seiner Asche.

Konc. Szkółkę Freblowską dla chłopców i dziewcząt przeniosłam na ulicę Sebastyana L. 28 (oficyny).

Anna Wechsler

Dyplomowana Freblanka (izraelitka) poszukuje umieszczenia. Bliższe wiadomości udziela z grzeczności Szkółka freblowska przy ul. Sebastyana L. 28.

FISCHHALLE

(**Eine Neuheit in Krakau**)

Hiermit erlaube ich mir dem P. T. Publikum bekant zu geben, dass ich hier, Dietelsgasse Nr. 43, eine Fischhalle a la Paris. London, New-York eigerichtet habe. Ich verkaufe alle Gattungen Fische, welche in den Wasserleitungs-Basins meiner Fischhalle erhalten werden, die ganze Woche unterbrochen, zu sehr billigen Preisen und bitte um zahlreichen Zuspruch.

HIRSCH BECK.

Ein Jeder der kaufen will guten Thee
Geht solchen immer holen von **Gottlieb**
Ob nahe man wohnt oder garn fern
Thee kauft man stets beim Gottlieb gern!
Trotzdem, ich's meine Kunden wissen lasse:
Längst, bin ich raus aus der Floriansgasse,
In die **Jasna Nr. 8.** bin ich zur Stund
Einem Jeden thue ich davon wissen und kund!
Bin treu dem Prinzipe nur Thee zu verkaufen
Und keiner meiner Kunden mir wird fortlaufen.

Nr.	5	4	3	2	1
Kronen	3.—	4.—	6.—	8.—	10.—

pr. i russ. Pfund.

Günstige Gelegenheit

Wollen Sie billige und wirkende Reclame machen?

Wollen Sie neue Kunden gewinnen?

Eine hiesige altrenomirte Firma der Lebensmittelbranche, die in Galizien und Bukowina, wie Ungarn stabil reisen lässt und circa 2000 Kunden hat, will gegen geringe Vergütung Reclamezettel und Preislisten auf die Reise mitgeben, die unter den betreffenden Interessenten verbreitet werden würden.

Offerte unter Chiffre „Sicherer Erfolg" nimmt Red. dieses Blattes entgegen.

K. MOOR

Pelzwaaren-Confection und Rauchwaaren-Handlung

Krakau, Grodgasse 32

empfielt in reichhaltigster Auswahl

russische, amerikanische & inländische

PELZE

fertig und stückweise.

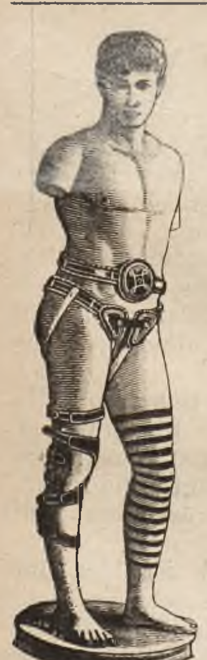
Die neben meinem Pelzlager eingerichtete Werkstätte hiefür, setzt mich in den Stand, alle in dieses Fach einschlagenden Arbeiten in kürzester Frist zu biligsten Preisen zu verfertigen.

Erste galizische Miederfabrik

des H. SCHMEIDLER

Krakau, Stradom 15, Filiale: **Krakau, Grodgasse 1.**

Specialität: Für jede Taille strict angepasster Zuschnitt. Sensationelle Neuheiten: Gesundheits- und Bauch-Mieder. Prompte und sehr billige Bedienung.

Na wystawie lekarskiej w Wiedniu złoty medal i dyplom.

Kto potrzebuje bandaża rupturowego

na hernię pachwinową, pępkową lub **pasa** do podtrzymywania brzucha itd. lub też z dotychczasowego nie jest zadowolony, raczy się z całem zaufaniem udać osobiście, lub listownie do wynalazcy najlepszych konstrukcyi bandży, które są polecone przez **Wnych Panów Lekarzy,** jako najlepsze ze wszystkich, nietylko krajowych, ale i zagranicznych.

Ludwik Knapiński

Kraków Sławkowska 4.

Zalecona przez Towarzystwo lekarskie w Krakowie

Woda Selterska

wyrobu naszego zakładu fabrycznego wód mineralnych sztucznych, będącego pod kontrolą Komisyi przemysł. Towarzystwa lekarskiego, używaną bywa w katarach płóc i oskrzeli, w ogóle przeciw kaszlowi z dobrym skutkiem

• **Cena flaszki w Krakowie 16 ct.**

Do nabycia w aptekach i drogueryach.

K. RZĄCA i CHMURSKI w Krakowie.

Herbatę Ceylońską,

wyborną w smaku. silnie naciągającą, niezrównaną z mlekiem, lub jako domieszkę do herbaty chińskiej.

First Quality paczka $^1/_4$ Kg.	Kor.	1·20
Superfinest „ „ „	„	1·60

polecają

Szarski i Syn

w Krakowie.

BESTRENOMIRTE DAMPFKUNSTFÄRBEREI DRUCKEREI u. CHEMISCHE WASCHANSTALT

K. k. ausschl. Privilegium

Alle Auschnung Ehrenkreuz, Brüssel 1893. I. Preis, grosse gold. Medaillen Paris, St. Gallen, Brüssel, Olmütz, Aussig, St. Gilles, Brünn Ehrendiplom 1893, gold. Medaille Venedig 1894, sowie erster Preis, grosse gold. Medaille Berlin 1896

Krakau, Lemberg, SIGMUND FLUSS Wien, Brünn, Prag.

Grösste Fabrik dieser Branche in Galizien, Böhmen, Mähren und Schlesien.

Zur Saison! Alle Gattungen Herren- u. Damenkleider Zur Saison!

in gaczem Zustande unzeutrennt, sammt Futter, Wattirung etc. werden gefärbt, chem. gereinigt, wie neu hergdrichtet. **NEUHEIT:** Brocat-, Gold-, Silber-, u. Bronce-Druck nach eigenen patentirten Verfahren auf alle Arten Stoffe, Seiden etc. Ich empfehle ferner den P. T. Kunden meine modernste maschinell eingerichtete.

(electrisch beleuchtet) — **CHEMISCHE WASCH-ANSTALT** — (Netoyge francaise)

Eminenter Schutz gegen Infectionskrankheiten für Herren-, Damen-, u. Kinder-Garderoben, Militär- u. Beamten-Uniformen, Salon- u. Promenaden-Toilleten, Möbelstoffe, Longshahls, bunte u. gestickte Tücher, Deckchen, Sonnenschirme, echte Straussfederfächer, Cravaten etc. Specialitäten-Färberei a Ressort für Seidenkleider, Cachemir, Plüch, Sammt, Baumwoll-Posamenterien- und Decorationsstoffe in den modernsten echtesten Farben, Straussfederfärberei in allen Farben

Annahmsstelle in allen grösseren Städten.

Fabriks-Niederlage für **Krakau u. Umgebung**: Krzyżahasse 7, Ecke der Mikołajgasse, im Hause des H. Chmurski Fabriks-Niederlage für **Lemberg**: Sykstuskahasse Nr. 26.

Maschinen- und Dampfbetrieb.

Lieferzeit binnen 9 Tagen.

KANTOR WYMIANY

filii c. k. uprzyw. gal. akc.

BANKU HIPOTECZNEGO

w KRAKOWIE

kupuje i sprzedaje pod najkorzystniejszemi warunkami wszelkie papiery wartościowe, banknoty zagraniczne i monety, wydaje przekazy na wszelkie większe miasta zagraniczne. — **Wypłata wszelkich kuponów** i wylosowanych efektów **bez potrącenia prowizyi.**

FILIA C. K. UPRZYW. GALIC. AKCYJ. BANKU HIPOTECZNEGO W KRAKOWIE

wydaje **asygnafy kasowe**, oprocentowuje takowe po $4^1/_2$% za 90-dniowem wypowiedzeniem 4% za 60-dniowem wypowiedzeniem $3^1/_2$% za 30-dniowem wypowiedzeniem.

Filia c. k. uprzyw. galic. Banku hipotecznego przyjmuje **wkładki do oprocentowania** w rachunku bieżącym, wydaje w tym celu **książeczki czekowe**, przyjmuje depozyta wartościowe do przechowania, udziela **zaliczki na papiery wartościowe** i uskutecznia zlecenia na **zakupno lub sprzedaż efektów** na wszystkich giełdach krajowych i zagranicznych.

FILIA NOWOŚCI

oraz

magazyn bielizny własnego wyrobu

Henryka Rechta

otwartą została przy ulicy Grodzkiej L. 25.

Takową zaopatrzyłem w towary **najepszej jakości**, które mimo że znacznie podrożały, sprzedaję po cenach najtańszych, stałych i bezkonkurencyjnych.

Ceny uwidocznione są na każdym przedmiocie.

Zamówienia z prowincyi uskuteczniam w najkrótszym czasie, prosząc zarazem przy zamówieniu koszul o dokładne podanie numeru szyi, zaś kalisonów o objętość tychże.

Tak tutejszym, jakoteż kupującym z prowincyi zwracam pieniądze, jeżeliby z towarów nie byli zadowoleni.

Dziękując uprzejmie za dotychczasowe zaufanie, polecam się nadal łaskawym względom P. T. Publiczności.

HENRYK RECHT

ul. Floryańska 2 (Hotel Drezdeński)

FILIA: ul. Grodzka 25 (obok handlu WP. Armółowicza).

Wszech nauk lekarskich

Dr. J. WEINSBERG

w Krakowie, ul. Jasna 4,

ordynuje od godziny 2—4 popołudniu.

A. ZIELIŃSKI

mechanik i optyk

w Krakowie, Rynek gł. linia A-B 39

poleca

okulary, cwikiery, lornetki teatralne i polowe,

ciepłomierze, pokojowe, lekarskie do celów lekarskich, aparaty elektryczne lekarskie, baterye lekarskie z prądem stałym, barometry aneidy i t. p.

NEUESTES

ADRESSEN-SCHEME

von Oesterreich-Ungarn und dem Auslande.

Umfasst **über eine Million Adressen** von Industriellen, Kaufleuten, Gewerbetreibenden aus allen Branchen, Gutsbesitzern, Ökonomen, Banken etc. etc.

2 mächtige Bände, 3.500 Seiten.

Wien 1899 Gebunden.

Statt fl. 15 nur fl. 3.50.

Zu beziehen nur von

M. KUPPITSCH Wne.,

Wien, I. Schottenring 8.

Unseren grossen Bücher-Katalog versenden wir gratis.

Bibułka odznaczona najwyższą nagrodą na wystawie światowej w Paryżu 1900 r., oraz na wystawie przyrodniczo-lekarskiej w Krakowie 1900 r.

Zakład przemysłowy wyrobów papierowych

oraz

TUTEK CYGARETOWCH „NORIS"

Władysława Bełdowskiego

magistra farmacyi i chemika w Krakowie,

poleca znane ze swej dobroci

tutki cygaretowe białe Noris z watą i Maïs w kilku gatunkach.

Odpowiedzialny redaktor: Ch. N. Reichenberg. W drukarni W. Poturalskiego w Podgórzu